

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДІА:
ЖУРНАЛІСТИКА ДАНИХ

для студентів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми: Журналістика

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2859/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 27 » .р.

Київ – 2021

Розробники: Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі: Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від « ____ » _____ 2021 року № 6

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) В.О. Гандзюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

____ . ____ 20 ____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) Гандзюк В.О.

Робочу програму перевірено

____ . ____ 20 ____ р.

Заступник директора Інституту журналістики (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20~~20~~ /20²¹ н.р. (Гандзюк В.О.), " 26 " 12 20 20 р., протокол № 5

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), " ____ " ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), " ____ " ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), " ____ " ____ 20 ____ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, зокрема:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	–
Семестровий контроль	–	–
Самостійна робота	28	52
Форма семестрового контролю	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою модуля «Сучасні технології в медіа: журналістика даних» - це оволодіння студентами теоретичних концепцій і практичними навичками, які дозволять здійснювати ефективний пошук, фільтрацію, аналіз та обробку великих масивів даних для оформлення отриманого матеріалу у вигляді медіатексту або інфографіки. Отримати навички організації стартапів на відкритих даних у медійній галузі. **Завдання курсу:** познайомити студентів з генезою історичного контексту «журналістики даних»; ознайомити з різними теоріями концепту «дані»; отримати навички використання інфографіки в сучасному медіапросторі; ознайомитись з основними прикладами застосування даних; освоїти вміння як поширювати дані.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

За підсумками вивчення дисципліни студенти **будуть знати:** основні поняття журналістики даних медіапростору; класифікацію даних у сучасному

інформаційному суспільстві; новітні платформи для відображення даних; основні галузі застосування візуалізації; прилади для створення візуалізації та інфографіки.

Будуть вміти: працювати з відкритими платформами даних та державними реєстрами; проводити журналістське розслідування, використовуючи різні бази даних; працювати на платформі JQuest, яка об'єднує дата-дослідників різних країн світу; обробляти дані та подавати отриману інформацію у вигляді дата-журналістського медіа тексту (мультимедійного проекту, інфографіки, візуалізації, інтерактивного графіку чи карти).

Компетентності, яких набувають студенти, згідно із освітньо-професійною програмою: **загальні** (ЗК1 – Здатність до комплексно розв'язання проблем, ЗК2- Здатність критично мислити, ЗК7 – Здатність до формулювання суджень і прийняття рішень, ЗК8 – Здатність до задоволення потреб споживачів, ЗК10 – Здатність до когнітивної гнучкості), **фахові** (ФК2 – Здатність знаходитись у контексті подій, ФК4 – Здатність до виокремлення даних, ФК6 – Здатність подавати інформацію у відповідній журналістській формі, ФК10 – Сприяти оновленню професії).

Програмні результати навчання: ПРН-1 Виявляти високу адаптивність до змін професійного середовища, мобілізувати інтелектуальні та духовні можливості для самостійного засвоєння нових знань, прогресивних технологій та інновацій, оновлювати власні професійні компетенції з урахуванням інформаційних потреб аудиторії, що домінуватимуть у перспективі; ПРН-10 Створювати власні мультимедійні продукти за опанованими інформаційними технологіями; ПРН-12 Створювати та оцінювати власні журналістські матеріали на основі аналізу і оцінки медійної ситуації; ПРН-14 Прогнозувати тенденції сучасного медійного ринку; ПРН-18 На основі здобутих знань уміти аналізувати різні види медійних продуктів та виступати в якості консультанта, експерта галузі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
Змістовий модуль 1. «Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»							
1	Основи практичного вивчення журналістики даних	14	2			4	8
2	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації	14	2			4	8
3	Форми і методи роботи в журналістиці даних	8	2			2	4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	38	6			10	20
Змістовий модуль 2. «Журналістика даних та візуалізація»							
4	Візуалізація даних та інфографіка	10	2			4	4
5	Медіа-аналітика: технології, методика, форми	10	2			4	4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	22	4				
	<i>Усього</i>	60	10			18	28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

«Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»

Лекція 1. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 2 год.

Журналістика даних як напрям в журналістиці, в основі якого лежить обробка даних і представлення отриманої інформації у вигляді текстової історії або інфографіки. Практичні навички журналіста при роботі з даними різного рівня і характеру. Етичні нормативи при роботі з відкритими даними, обробка персональних даних і правова база процесів роботи з ними. Специфіка роботи з великими масивами даних.

Література основна: 1,2, 6.

Література додаткова: 3,5,8.

Лабораторна робота 1-2. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5, 7.

Література додаткова: 3, 5, 9.

Лекція 2. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації – 2 год.

Технології роботи з великими даними в журналістиці – необхідність систематизації і аналізу великого масиву даних; необхідність володіння технічними знаннями в галузі програмування. Дата-журналістика – майбутнє сучасної журналістики і тренд інформаційного суспільства.

Література основна: 1, 2, 4, 5.

Література додаткова: 4, 7, 8.

Лабораторна робота 3-4. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації – 4 год.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 3, 5, 9.

Лекція 3. Форми і методи роботи в журналістиці даних – 2 год.

Різноманітність форм і методів роботи журналіста з великими масивами даних: збір і аналіз інформації. Етапи аналізу великого обсягу даних при підготовці журналістського матеріалу: аналіз великого обсягу даних; пошук початкових даних; очищення масиву даних і його подальша аналітика; трактування і візуальне уявлення для читацької аудиторії.

Література основна: 1, 2, 7.

Література додаткова: 3, 6, 8.

Лабораторна робота 5. Форми і методи роботи в журналістиці даних – 2 год.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 1, 4, 7.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Журналістика даних та візуалізація»

Лекція 4. Візуалізація даних та інфографіка – 2 год.

Поняття візуалізація та інфографіка. Візуалізація різної суспільно значимої інформації. Наочність способу представлення інформації. Можливість широко охопити і утримати аудиторію за допомогою візуального представлення текстів. Спрощення подачі матеріалів.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 4, 6, 7, 9.

Лабораторна робота 6-7. Візуалізація даних та інфографіка – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5, 6, 7.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

Лекція 5. Медіа-аналітика: технології, методика, форми – 2 год.

Поняття медіа-аналітики. Завдання і особливості медіа-аналітики. Сучасні стандарти медіа-аналітики. Медіа-моніторинг та медіа-аналітика. Класифікація продуктів медіа-моніторингу. Кліпінг, анотації матеріалів ЗМІ і медіа-дайджест. Параметри продуктів медіа-аналітики: контроль інтенсивності висвітлення різних проблем.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 3, 5, 8, 9.

Лабораторна робота 8-9. Медіа-аналітика: технології, методика, форми – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 3, 5, 8, 9.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	4	4	3	3
Робота на лабораторному занятті	10	5	50	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		107		95
Максимальна кількість балів: 202					
Розрахунок коефіцієнта: $202 : 60 = 3,36(2)$					

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування лабораторного заняття	1	1	1	1	1
Робота на лабораторному занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		37		37
Максимальна кількість балів: 74					
Розрахунок коефіцієнта: $74 : 60 = 4,23(2)$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»

Тема 1. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 8 год.

1. Проаналізуйте основні етичні нормативи при роботі з відкритими даними.
2. Проаналізуйте відмінність між суцільними та вибірковими спостереженням.
3. Запропонуйте алгоритм фільтрації великого масиву даних.

Тема 2. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації. – 8 год.

1. Визначіть основні програмні інструменти виготовлення та зберігання інформації.
2. Запропонуйте алгоритм перевірки достовірності даних.
3. Охарактеризуйте основні технологічні платформи для зберігання Big Data.

Тема 3. Форми і методи роботи в журналістиці даних. – 4 год.

1. Зберіть інформацію щодо лідируючих університетів України.
2. Проаналізуйте дані абітурієнтів України за останні п'ять років.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Журналістика даних та візуалізація»

Тема 4. Візуалізація даних та інфографіка. – 4 год.

1. Створіть приклади гістограми, стовпчасті, лінійні діаграми (тема довільна).
2. Запропонуйте власні інструменти візуалізації.

Тема 5. Медіа-аналітика: технології, методика, форми. – 4 год.

1. Проаналізуйте основні стандарти медіа-аналітики.

2. Створіть власну технологію медіа-аналітики та візуалізації даних.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. десять тестових завдань;
2. письмова робота;

Критерії оцінювання:

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.
3. Письмова робота: 15 б.
4. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття текстової історії.
2. Поняття інфографіки.
3. Поняття відкритих даних.
4. Поняття персональних даних.
5. Етичні нормативи при роботі з відкритими даними.
6. Специфіка використання та обробки персональних даних.
7. Етапи аналізу великого обсягу даних.
8. Опишіть рівні роботи журналіста з великими даними.
9. Що таке dashboard?
10. Медіа-моніторинг та його продукти.
11. Медіа-аналітика та її продукти.

12. Види кліпінга, особливості та обмеження.
13. Press-report як коротка аналітична довідка.
14. Кількісні та якісні методи аналізу масивів даних.
15. Контент-аналіз і його методика.
16. Журналістика даних як напрям в журналістиці.
17. Практичні навички журналіста при роботі з даними різного виду і характеру.
18. Етичні та правові нормативи при роботі з відкритими даними.
19. Технології роботи з великими даними в журналістиці.
20. Етапи аналізу великого обсягу даних при підготовці журналістського матеріалу.
21. Специфіка мови журналістики даних.
22. Інфографіка та її види.
23. Поняття медіа-аналітики.
24. Сучасні стандарти медіа-аналітики.
25. Медіа-моніторинг та його продукти, класифікація.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

IV. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 год., з них лекції – 10 год., лабораторні 18 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модулі	Модуль I «Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»						Змістовий модуль II «Журналістика даних та візуалізація»			
Назва лекційного заняття	Основи практичного вивчення журналістики даних (1 б.)	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації (1 б.)		Форми і методи роботи в журналістиці даних (1 б.)			Візуалізація даних та інфографіка (1 б.)	Медіа-аналітика: технології, методика, форми (1 б.)		
Теми лабораторних занять	Основи практичного вивчення журналістики даних (1 б.)	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення		Форми і методи роботи в журналістиці даних (1 б.)			Візуалізація даних та інфографіка (1 б.)	Медіа-аналітика: технології, методика, форми (1 б.)		
Кількість балів за семінарські заняття	10	10		10			10	10		
Види поточного контролю				Модульна контрольна робота № 1 (25 б.)				Модульна контрольна робота № 2 (25 б.)		
Кількість балів за				25				25		

модульну контрольну роботу										
Самостійна робота	50 балів									
Підсумковий контроль	Залік									

8. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Шевченко ВЕ Журналістика даних та візуалізація // Підручник з крос-медіа / Видавці І. Крессу, М. Гузун, Л. Василик. – Bonn/Germany – Sibiu/Romania: Schiller Publishing House, 2015. – 140 с.
2. Відкритий посібник з відкритих даних для громадських організацій журналістів, і не тільки [Електронний ресурс] // <https://socialdata.org.ua/>
3. Best Practices in Data Cleaning: Debunking Decades of Quantitative Mythology”, Jason W. Osborne, SAGE Publications, January 2012
4. “Bad Data Handbook: Cleaning Up The Data So You Can Get Back To Work”, Q. Ethan McCallum, O'Reilly Media, November 2012
5. “Interactive Data Visualization for the Web”, Scott Murray, O'Reilly Media, March 2013
6. “The Visual Display of Quantitative Information”, Graphics Press UK, November 2003
7. “A Brief History of Open Data”, Simon Chignard, Paris Tech Review, March 2013.

Допоміжна

1. “The development of computer-assisted reporting”, Melisma Cox, School of Communication University of Miami, March 2013
2. “Application Delivery Strategies”, Doug Laney, META Group, February 2001
3. “Emerging Issues in Internet Regulation: The Unstable Role of Wikileaks and Cyber-Vigilantism”, Alison Powell, University of Oxford, September 2011
4. “Open Government: Transparency, Collaboration and Participation in Practice”, Danel Lathrop, Laurel Ruma, O'Reilly Media, February 2010
5. “Open Data in Data Journalists' Workflow”, Uldis Bojvrs and Edgars Celms, University of Latvia, March 2013
6. “A full-text visualization of the Iraq War Logs”, Jonathan Stray, April 2012, <http://jonathanstray.com/a-full-text-visualization-of-the-iraq-war-logs>
7. “How to Lie With Data Visualization”, Ravi Parikh, April 2014, <http://gizmodo.com/how-to-lie-with-data-visualization-1563576606>
8. “Data normalization par excellence—the gift of Freebase Gridworks”, Chicago Tribune, May 2010 2010/05/17/the-gift-of-freebase-gridworks/
9. Python Data Tools”, Data Science Central, March 2013 <http://www.datasciencecentral.com/profiles/blogs/python-data-tools>

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт (розділ «Статистична інформація») містить такі набори даних:

- Будівництво — ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud.htm —
- Внутрішня торгівля — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm
- Державні фінанси, податки та публічний сектор — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ekon/publ_u.htm
- Діяльність підприємств — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze.htm
- Доходи та умови життя — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/virdg.htm
- Енергетика — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/energ.htm
- Зовнішньоекономічна діяльність — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm
- Інформаційне суспільство — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zv.htm
- Капітальні інвестиції — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ioz.htm
- Комплексна статистика — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/mp.htm
- Культура — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cult.htm
- Макроекономічна статистика — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tda.htm
- Навколишнє середовище — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ns.htm
- Населені пункти та житло — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/if.htm
- Наука, технології та інновації — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm
- Національні рахунки — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r.htm
- Освіта — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/osv.htm
- Основні засоби — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/voz.htm
- Охорона здоров'я — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/oz.htm
- Правосуддя та злочинність — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ppr.htm

- Промисловість —
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/prom.htm
- Реєстр статистичних одиниць —
<http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/kap/kap.htm>
- Ринок праці —
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/dem/r_pr.htm
- Сільське, лісове та рибне господарство —
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm
- Соціальний захист —
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sz.htm
- Транспорт — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tr.htm
- Туризм — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm
- Ціни — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cit.htm